

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetések első díj szerint számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

—: **Megjelenik minden szombaton.** —:

Főszerkesztő:
PÁL GÁBOR

Szerkesztő:
KÁDÁR FERENC

Felölős szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

A lapba szánt közlemények

es csempédányok a szerkesztő címére (Csikszereda, Apafly-u. 3.) az elküldési díjak pedig Dr. Gál József ügyvéd címére küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlert sora 20 fillér.

Lejtőn az elpuhulás felé.

A testedző munkákat nem számítva, manapság csak egy testedző szórakozása van a népek: a dulakodás.

Mindnyájan a nép tagjai vagyunk, megszokásból azonban fenti állításomat inkább a falusi, szántó-vető, erdőelő emberekre értem. A lateiner emberek legtöbbje már nem dulakodván, ezt az egy sportot se űzi. Persze nem kívánatos, hogy csak azért, hogy sportoljon, ezen kezdje, mikor egyéb, kevesebb kockázattal járó sportágak is rendelkezésére állnak.

Ma nemcsak, hogy egészséges életmódot nem él az emberek nagyobb része, hanem emellett sokszor bolondnak tartják azt, aki fittyet hányva a közvéleményre, látszólag abnormis életet folytat valamely irányban. Ennek oka a természettudományi ismeretek lassú térfgalaglásában, vagy egyes tünemények téves magyarázatában rejlik.

Ma az ifjuság testi nevelése csaknem teljesen a családra van bízva, ezért hangsúlyozom a természetrajzi ismereteknek helyes értékelését a nevelés szempontjából. A szülők ily irányú ismerete ri le a gyermekekről, azon eseteket kivéve, midőn a gyermekek már kis koruktól fogva valamely olyan intézetbe kerültek, ahol az egészséges életmódra helyes irányú testfejlesztésre nagy súlyt fektetnek.

Ilyen iskola azonban kevés van, nálunk ezt leginkább a katonai iskolák közelítik meg.

Régi világban, visszamenve egészen a spártaiak korába, ez másként volt, akkor nem bízták a gyermeknevelést az ahhoz gyakran nem

értő szülőkre, hanem 7 éves koruktól fogva az állam neveltette a fiukat.

Ezzel szemben, ha végignézzük a mai ifjuság testnevelésén, azt kell, hogy lássuk, hogy az jórészt csak autodidaktikus történik, haladván ki-ki az ez irányú nevelődésénél a pusztavéletlen szerint hol jó, hol rossz irányban. Mert irányítást általában kevesen kapnak. A legtöbb ember csak elemi iskolát végez. Testnevelés pedig elemi iskolában? Ilyenről én nem tudok. Az, hogy egyes komoly tanítók önállóan, kényszer nélkül is végeznek ily irányú tevékenységet, kivétel. A többség azonban nem végzhet ily irányú komoly munkát, főként azon egyszerű okból, hogy ők se oktattak ki a tanítóképzésében, se a négy alsó gimnáziumban. Ezek így leírva mindenesetre vádak is, azért bátorodni felemlíteni egy közelfekvő példát. Tudtommal a csiksomlyói tanítóképzésnek az elmúlt év folyamán nem volt tornatanára, Az a dologhoz nem tartozó véletlen szerencse, hogy a tornatanítással megbízott természetrajz tanár a feladatának teljes mértékben megfelelt, hihető is, hogy aki a természetudományokban járta, az a rája bizottak testi nevelését is jól tudja irányítani. (Az azonban már csak pedagógiai vicc lehet, hogy ugyanazon természetrajzi képzettségű tanára a németnyelv tanítását is rá akarták szólni pusztán azért, mert — német hangzású neve van!)

Az általános középiskolai tornatanítás (tehát tulajdonképpen testnevelésről nincs is szó, csak tornatanításról) még ma se bírja a rendgyakorlatok és szertornázások sablonos cafait lerázni magáról.

Ma a legtöbb tornatanár igyekezete odairányul, hogy az évről évről tornavizsgán cirkuszi pon-

tossággal végrehajtott rendgyakorlatokkal brillirozzon. Hogy ez a sok időt rabló cerimónia mire jó — egy kis fegyelmi iskolán kívül — azt azonban ők se képesek megmagyarázni. Ezen gyakorlatok, főleg ha fedett helyen hajtátnak végre, amit használnak a végbevitt mozgásokkal, annyit ártnak avval, hogy a felvert porban dolgozó csapat nem szi jó levegőt. Általában a tornacsarnokok létjogosultsága is nagyon kétes valami. E téren — habár pusztavéletlenségéből is — néhol katonakélnak van jól megoldva a testnevelés. Kaszárnnyakban a tornaszerek a legtöbb helyt a szabad ég alatt vannak elhelyezve s a tornászásra kiszabott időben, ha esik, ha nem, kinnt tornásznak. És ez így helyes, s egy kis időjárásbeli viszontagsághoz való szoktatás felé né a középiskolai növendékekre is.

Ma azonban az emberiség oly dolyfösen zárkózik el minden hényelmetlen időjárásbeli külbehatastól, mintha módjában lenne úgy élni, hogy ilyen külbehatast soha ne érje. Így aztán gyakran elég egy kis friss levegő (vulgó: cüg!) s a teremtes koronája legább is náthát kap.

E téren is úgy vannak a legtöbbben, mint a vízbefűléssel, melyet úgy is hathatósan lehet elkerülni, hogy a vizet kerülük gondosan, szemben azon kisebbséggel, akik az úszás megtanulásával védekeznek az ellen a lehetőség ellen, hogy alkalmilag akarattuk ellenére vízbe potylyanva, ott fuljanak.

De, hogy mi nyújt több önbizalmat s hogy mi férfiasabb — az úszás megtanulásával járó kis vinytelés-e, vagy a későbbi állandó viszony s a tehetetlenség tudata azon esetre, ha valahogy mégis vízbe kerül az uszni nem tudó — hogy e példánál maradjak, azt már nem kell idejegyznem.

A „CSIKI HIRLAP“ TÁRGÁJA.

Utí csevegés.

— Fecsegi: — Ár. —

Gráz, július 29.

Itt ezen az ősi várfokon állva csakugyan feszülhet a grázi ember kobola. Minden kő, a híres Uhr turm és Glockenturm, a regék körülfonta fekete kutya, a Major Hacker — Oroszlán emlék az 1809-iki francia támadás visszaverésére emelve — mind-mind szép multról, törökharokról, hősi turákról beszélnek. A stájer órfogók egykori fészke azonban természeti fekvésénél fogva is pompás. Teljes körben lapul meg lábánál a város és körül-körül mosszi eltekintve festői csoportokban piroslanak oda kisebb-nagyobb „Ortschaft“-ok és a lombos erdő takarta hegylataik: egyik-másik ormán régi rablólovagvár, a püstenyi romok és a többi...

— Igen, Gráz maga nem szép, mondja egy párisi professzor egyik beszélgetésünk alkalmával, hanem a környékéért szeretem.

És csakugyan úgy van. A bájos Mariatrost, híres búcsujárhely, az egészen Gráz mellett fekvő Eggenberg, Jodendorf és Strassengel — az utóbbiban kivált magyar gyermekek labdázának s magyar leányok tennisznek körítve természetesen magyar gavalérokkal, kitűrtt nyakú ingesok porsze, itt nagy divat mondom mindezek a helyek és még több is, egészen közel a városhoz, igen alkalmasnak kirándulásokra, sőt nyaralásra.

És be kell vallanunk: van némi igazga annak a isztelt hazafiának, aki még a kelleti pályaudva ron-

megtisztelt becses közlétségével amennyiben ő is a grázi közvetlenbe ált be.

— Majd tartanék én előadást a hazafiságról, mondja úgy később beszédközben egy kis politikai eszmecsere után. Megmondanám én, mit csinálnak nálunk a hazafisággal. Erre persze nem voltam én kíváncsi. Mikor Apponyit jól lekakadozta, már tisztában voltam vele. S ha később nem valja be, hogy Mozes hívei közül való, úgy is tudtam volna: nem hiába szorongatja a Világot a kezében.

— Kérem én a családunkhoz megyek, folytatja. Strassengelben nyaral. Tetszik tudni: megpróbáltuk mi már a magyar fürdővel is. És istenugyse, jól laktunk vele. Ott először is lezuhant az ember börtet, másodszor pedig sommi kényelmet se biztosítanak a vendéknak, nem is említhet, hogy ékezőni a legtöbb helyt épinséggel nem lehet. És lezuhata a vizeslepedőt aztán, bizony nem alaptalanul, nem egy magyar intézményről.

És eszembe jutott később, mikor Judendorf — Strassengel gyönyörű kertjei, szép, tilszerly villái és roppantl gondozott fenyves sétányain bolyongtam, eszembe jutott később a mi ollyagott szegény székelyföldünk. Isteneim. Isteneim! Bizony maholnap magam is oldicsokelhetem vele: meglehetősen járogattam már a világot, de sehol sehol, sehol elraddagóh tájakat és a mi fő: Istentől pazarábbul megáldott földet, esodasabban bugyogó hévizeket, eldeltabb fenyőlevegőt és sok-sok ritka erőt és természetanyánk gazdag kobolének meg sehol se láttam, mint ott, otthon, Székelyföldön, Csikban, Háromszéken...

És mégis... mégis... Az a Tusnádfürdő! Mutasított meg nekem azt a fenyőerdőt ott a Csomad oldalon valahol másútt! Mik ahoz képest a Fraue nekogelnek cseplecs szálai? Vagy említsétek nekem párját a Bálványosi barlang poklos torkának! A na-

polyi Solfatarát világhíre miatt magyarok is látogatják

— Ismeri-e, Nagyságos uram, kérden egyik egyetemi professzortól, mikor ott voltam, a Budósbárlangot?

— Nem ismorem. Hol is van csak az?...

Pedig az a Sotfatar az alatta rejltó titkos erők és a körülfekvő tájék ásványvizes gazdasága tekintetben kutyába se jolhetne mellette... De az egyik Nápoly közelebb van. A másik ott: Sepsőbücsz ad határában, a Nagyhogyes lábánál...

Igen... Annak az én utí ismerősömnek igazga van. Beszelne ő majd a magyar hazafiságról...

És beszélhetne a politikáról — Beszélhetne az okos nemzetgazdasági gondolkozásról. Földgazról és egyebekről. És aztán szólhatna köztársasági törvényekről és fene — és panamákról és sok mindenről beszélhetne. De arról szavalva valójában: hogy vetnek oda a pusztulásnak egy nagy darab honi földet, hogy türnek úgy vasitalanul, és vadonságában egy vidéket, a mely tele van szorva, ismetlem; esodaltos módon tele van szorva a Gondviseltől meg nem érdemelt ajándékokkal. Bozogg: ne volna csak ez a Vallató, az a Csore, az a Lohogós tudomisen micsoda esodavizek ott: a Bálványos fürdőn, hanem itt osztrák földön: tudom esodajára járna a világ. És így elhagyottan, árván, gazdálantul... Mintha azoknak az osztrák iskolamesteroknak is volna valami igazga: a Lajtán túl Azsia kezdődik...

Volna csak nálunk más közelet! Beesülünk csak meg, amink van! Telho egy kis befektetésre és vasútra is, ne csak talpákra és válas társra... Fedezőnek csak fül már egyszer az Orbán Balázsok, a Hermann Antalok és Hankok után a Székelyföldet. Majd meglátja a világ, hogy az Magyarországnak nem az a része, ahol zabkenyíren birkát kell őrizni. Föld az, amelyet az Eg megáldott,

Csak annyit jegyzek meg — szeljegyzetként, hogy a festnevelésből ezen ismeretnek (az úszni tudást érteni) se volna szabad kimaradnia. Senkinek se lenne szabad felnőnie úgy, hogy úszni ne tanuljon meg.

Különösen oly vidéken, ahol erre alkalom van. Most azonban ez is vagy a szülői nevelésre van bízva, vagy a gyerekek saját ösztönré. Azonban én még nem látam oly tünekményt, hogy valaki a gyermekét úszni taníttatja volna. És nem tanítja az iskola sem, egyes eseteket — mint dicséres kivételeket — itt is kivéve. De maga az úszás a testnevelésnek, az elpuhulás elleni küzdelemnek csak egyik ága s erre is csak a gondolatmenet révén (a fennebbi összehasonlítás révén) jutottam. Sok téren vagyunk így, amit részletezni csak azért nem óhajtok, mert céлом csak az általános elpuhulásra rámutatni. S hogy miért azt már embertársaim lássák. Nekem valamiről írnom kellett, mivel lapunk jelen számába nem kaptam vezércikket. Tárty elég motoszkál a fejemben s a fontossági rangsorozatban ennek vétem ezúttal az elsőbbséget adni.

Talán a most közkedvelt cserkész csapat mozgalom (scoutus boy) idáig jutott hullámai adták a kezembe a tollat.

Vagy tán nálam nyaraló 15 éves unokaöcsém, aki képes Szeredától Csikszentsimonig lemenni, ott ruhástól költésen felül gázolni az Ott áradásaiban — egy pár nyomorult vízdréccéért — aztán visszajönni gyalog?

Mindegy. Azaz mégse. A cserkész csapat mozgalommal érdemes volna ám itt is foglalkozni, mivel annak úgy az egyének jellemnevelése, mint a honvédelem terén jelentős szerepe lehetne.

Ezekről azonban talán majd máskor.

S. L.

HETI KIS TÜKÖR.

— **Az új városi törvény.** A belügyminisztériumban magyaránny munka folyik. Többek között az új városi törvényt is most készítik elő. Az új törvény szerint a város közgyűlése a lakosság számának megfelelőleg legfeljebb 120 tagból állhat. Ennyi lesz a

közgyűlési tagok száma két városban: Budapesten és Szegeden, a többi városokban sokkal kisebb, mert az új törvény szerint minden ezer lakos után lesz egy bizottsági tag, de a bizottsági tagok száma 120-nál nagyobb nem lehet.

A bizottsági tagokat az országgyűlési választók választják, még pedig felezésben a város összes polgárainak sorából, felezésben a legtöbb adót fizetők sorából.

A közgyűlés elnöke a polgármester, kit a közgyűlés 6 évre választ s állásában a király erősíti meg. Helyettese az élethosszigan választandó alpolgármester (lanácsi igazgató) lesz.

A kormány félhivatalos könyomatos: a Budapesti Tudósító a belügyminisztérium felhatalmazása alapján megcsofolja azokat a híreket, melyeket egy könyomatos újság jelentése alapján a napilapok is átvettek és amely hírek a városi törvény állítólagos rendelkezéseit ismertetik.

A rendszeres közigazgatási tárgyalások csak szeptember havában foglalkoznak megindulni, úgy, hogy ez év vége előtt még a főbb irányelvekre nézve sem lehet kilátás végleges megállapodásra.

Második Balkán háború. Fenyeged Törökország felől, ahol az újú törökök harcias pártja kerekedik felül, s a hatalmak intervencióinak elmaradása miatt felbátorítva, követelik a háborút Bulgária ellen s most már nemcsak Drinápolyt nem adják ki, hanem az enosz-midai vonalon túl, oly terület megszállását tervezik, amely stratégailag jobb védővonallal emennél. Követelik továbbá azt, hogy a többi, bolgárok által elfoglalt, volt török területeken a mohamedán lakosság a többi alattvalókkal egyenjogúsítsassék. Es valószínűleg jól fognak járni, mert a kezdetben erősen kardesorított Oroszország is úgy vélekedik már, hogy Drinápoly ügyében csak akkor jarna el, ha a nagyhatalmak kezdeményeznék a lépéseket.

De a nagyhatalmak kormányai még mindig nem jutottak továbbra ez ügyben az „élenk eszméseser”-nél, s Bulgária ily irányú támogatás hiányában, hihetőleg teljesíteni fogja a törökök kívánását, amél is inkább, mivel a csapatok lefegyverezését már meg is kezdte.

Törökország formálisan még nem üzent hadat, tényleg azonban Enver bej a Marica nyugati partján is előrenyomul csapatával, hogy ezzel is presszionálja Bulgáriát.

A Dész pör kulisszatitkából érdemes a megemlékezésre az, ami örökr Pallavicini ismert teleplezéséből kifolyólag a nyilvánosságra jutott, kitérőszóval a fővárosi sajtó által, melyek a miniszterelnök elleni vádként említik, hogy Tisza István tanúnak jelentkezett a Dész-pörben egy, magára az ügyre nézve lenyugtelen mellékesegben, csakhogy a vádlottat lehető

ferde színben tüntesse fel. De megelégedkezett arról, hogy ha már tanúnak jelentkezik, egyéb törvényes kötelessége is van, mint hogy a vádlottat be akarja mártani. Megelégedkezett arról, hogy neki törvényes, a büntető törvénykönyv 230-ik szakaszában előírt kötelessége, hogy mint olyan tények, vagy bizonyítékok tudója, melyektől ártatlanul vizsgálat alá vont egyének felmentése vagy ártatlan elítéltek kiszabadulása függ, azokat akár az illetővel, akár annak hozzátartozóival, akár az illető hatóságokkal tudassa. Aki ezt nem teszi, ámbár azt magának, hozzátartozóinak, vagy más ártatlan személynek veszélyeztetése nélkül megteheti volna, az a törvény ugyanezen szakasza szerint vétséget követ el és három évig terjedhető fegyházi büntetésre. — Tisza pedig, amikor a bíróság előtt állott, mindent tudott, aminek következtében Deszt, mint ártatlant, föl kellett menteni.

A diszpolgárság lejárata. Szomszéd megyékben — Udvarhelyen folytatják a lejárata, a községek élén Etéd községgel. A neveléses mozgalom, mely természetesen nem fadak a lakosság közérületéből — feltűnt a fővárosban is, s a függetlenségi sajtó igen gúnyos hangon ír erről.

Pl. a P. H. aug. 16-iki száma: „A diszpolgárságok után ezennel kétségbe vonjuk, hogy olyan rémes állapotok lennének Udvarhelymegyében. — Ugy látszik, becsaptak a fővárosi lapokat, nem igaz, hogy az egész megyében megmozdult a föld, hiszen a községek rendkívüli képviselőtestületi gyűléseket tartanak Tisza diszpolgársága érdekében. A nép vezetői is csodálatraméltó emberek. A román bankok képviselőtestületében már megjelentek az árvíz-sújtotta székelyföldön azok az úgnókok, akik összevásárolják a székely kőszárdák birtokait. Ezeket kellene észrevesznie az ország, ne pedig Tisza komédiái rendezésében pazarolják el energiájukat. A székelyföld pusztulását nem elég, ha az olyan sürü előforduló elemi csapások elősegítik, ráadásul a vezető urak ezt — siettelik. Azt hisszük, nem céltalan az ilyeneket regisztrálni — okulás okából!

Merénylét báró Skerlecz horvát királyi biztost ellen Zágrábban. Folyó hó 18-án délelőtt 10 órakor Zágrábban egy Dojcsics István nevű műszológéd rálött Skerlecz báró, királyi biztosa, amint az a Szent Márk templomtól elhagyta. A lövedék a királyi biztost a jobb karja tövével súlyosan megebesítette.

Rossz idők járnak Horvátországban a királyi biztosokra, tavaly Cuvaj ellen követelt el merénylét egy zágrábi egyetemi hallgató, aki aztán életfogytiglan tartó fogságot kapott. De eredetileg halálra ítélték s csak királyi kegyelemmel van szerencséje jelenleg is éhletni.

Minimalisan ezen sors vár a moslami tettesre is, aki Amerikából utazott haza éppen azért, hogy mint egy anarchista társulat megbízottja, a gyilkosságot végrehajtsa.

Skerlecz s blázt kapott s ezért még vagy két hétig kórházban kell maradnia.

Merénylét címűsán azt vallotta, hogy neki a királyi biztost kellett megölnie, tekintet nélkül személyre.

Közegészségügyi állapotaink.

Az a türelhetlen közdny, amit nálunk az illetékes körökben a közegészségügy iránt tanúsítanak, újabban ismét egész képeben mutatkozott. Haladunk, haladunk lázasan, szinte gőzerővel a nyugati kultúra felé és ismét kisélt, hogy ez nem egyéb, mint bulgónimitás, mert ami legfőbb, közegészségügyünkben a mi reformok előjelei mutatkoznak, hanem mindinkább rohamosabban, kélségbeesően esünk vissza a reakció fullasztó arjába.

A társadalmi körök minden rétegében hangos hullámokat vetnek fel az üdvös intézmények létesítése. Napról-napra felhaznak kórusa az érző kebleknek. Egyletek, körök, patronageok ütök fel minden legkisebb helységben jótékony tanfolyajukat, felállítják mindenfelé a humanizmus hatalmasan zakatoló gyarait. És hogy megmutassák az áldozatkészség, a nemeslelkűség végző határvonalait: már mulatni is csak azért mennek ebben az országban, hogy általa a szegényekkel az ügyfogyollakat gyámolítsák.

És az a szegény ember kinek nem jutott osztályrészéül, hogy részt kérjen magának mind-ezekből, a boldogsárgól kipirult arcával kiált fel: Boldog Magyarországot, hogy ilyen gyermekekkel nevelsz, akik nem riadnak vissza az anyagi áldozatok legmesszebbmenőjétől sem mindön jótékony intézményről van szó!

Pedig milyen csatlódás, keserves kálván-dítás eri őt minden vonalon. Mert mi minden-

s ha a nemzeti munka keze is megáldja, ha az a föld a kultúra eszközeinek könnyű terhével megvasasodik: akkor a magyar családok nem jönnek Strassenzelbe nyaralni, akkor, akkor a Jüdenorfi fenyek alatt nem kell attól félni, mikor hal ki a magyar sőt a Tuszáni fenyek alól végkép...

De nem folytatom ebben a hangnemben. Mind-össze csak annyit akarnak jelezni a revedezések: mily könnyen szembe tűnnek azok az általános bajok, amiket nap-napután elsr a sajtó, mihelyt túllépi az ember a homi határt.

Azonban ha már ennyire benne vagyok, miért ne adjak hangot azoknak a feltűnő sajtóságoknak, amik a grázi népet külső megjelenésében jellemzik. Szósinos róla, az egyetemes európai kultúra alaposan le-törtülte az egyes vidékek sajátos régi vonásait, am azért itt meg meglehetősen tartja magát a középosztály sorában is a nemzeti öbözethez való ragaszkodás. Sokkal jobban mint nálunk. A fizeses magyar nadrág a mi városi setányainkon már nagyon ritka madár. A steier urak között azonban meg sokan vannak, akik úri mivoltukat a rövid galléros vadászkabátban és tolas zöld püрге kalapban is honu érzik. Elnezem azt a helyke magatartású urat ott a „Stadtpark” fái alatt, amint fölényes ajakbiggyeszéssel végig-végig setal a pavaskodó tömeg között... És nemcsak azért nézem el, mert mellette aprit lágy suhogással gyönyörű tizen-hét éves leánya is... Elnezem azért, mert jól áll neki, hogy egész magatartásából kimosolygó gallérú nő mivolta mellett is megtartja a nemzeti viseletet... Akarcsak a Ripp kosztümében volna... És mellette az a sugár hajtás... Kemény eszer oldalán maga a hasadó Flóra. S annál inkább feltűnő, mert a grázi graciális epenességel nem öragadók. Akad közöttük, akad, hogy is ne akadna. Hanom azt már büszkeség-gel kell ide írnom: egy alföldre szakadt székely család viruló lányfia — merl roppant fiús, tulcses — valamennyin. Oly kecses takarossággal öltözik és oly előkelő megjelenésű, hogy utána nézünk ám nemcsak a rovátkos arcú gavallérok, de még inkább a maga neméből való korzó-tulpiántok. Kicsinyesnek tetszhetik ez a megjegyzés, pedig ha meggondoljuk, hogy egy-egy jó vagúsu magyar hölgy, vagy férfi, kinek hozzá még sütni valója is bőség-gel akad, mint ennek az én

magyar Margit ismerősömmek, mily sok téves fogalmat elhesseget az idegen koponyákból, a magyarokra vonatkozóan, helyen valonek talájuk... A grázi nemes ifjúság legalább is velem szavazna itt bizonyosan. Hanem egy dologban en már csakugyan nom szavazok velük. Róvátkos arenaknak jelzem előbb a jövendő béli harcossá az Osztrák Magyar Monarchiának. És ami legfeltűnőbb külső jel rajtuk az, hogy alig akad köztük nehány, akinek jobb vagy bal arcau forradás, kard-élelyoma ne látszana. Itt all egy mellettem. Kifürrorsai dobát a Híltörök h halai ehés ezreinek. S miég ezek jökedvő lubicolással marakodnak a silány osztálekön, en azall mulatom magam, hogy megolvason, hany vagás is van a képen: egy, kettő, öt... kilene. Pontosan; mond eserd: kilene. Aki nem hiszi jöjjön ide s meglátja: van olyan is, aki még többel diszelekedik. Mert csakugyan úgy van. Az ő azzsójuk az ölesek száma szerint no, úgy látszik Eleinte nem akartam himni a szemennek. Legalább is hajlandó voltam a borotva ostromba közölesnek tudni be olylakt.

— Nem kerem, nem, bizonygatja az én németem. Azok tisztára párbaj-pésétek. Tetszik tudni, az az obskürus ostobaság sajnos germán hagyomány. A német lovagkor szörnyűülte aminek a maga korában lehet is talán némi magyarizátat adni. Sajnos azonban a grázi ifjúság verembe annyira beletto magát, hogy az egyik „student” csak görben talajlon rá nézni a másíkra: kész a párbaj. És vagdalják egymást már a gimnazisták, nemcsak a főiskolások... És itt egész érdekes mesekell traktálna engem az en ifjú emberem, ha közbe nem vágnék: hallja, maguk németek mégis csak hátul horják az eszükét hancomegyéb! Ha Schopenhauer és a többi német bölcs, magyarul írtak volna párbajjelles könyveiket, akkor talán megmagyaraztam volna szenvedéllyel, szinto sportszerileg öök. Do így...! Így hiába, csak azt kell mondanom: mindenütt van ostobaság. És ez az ostobaság nem is éppen a legfajszultalunabb terneke az emberi koponyának. Tudnek még egy-kettőt fölonyultatni amit itt tapasztaltam a Mura partján. Mégis jónak látom megszaktí-tatni itten eszevegesom big-bogos fonalat. Pélek, még elő áll valaki s a szemembe vágja: ugyan, elég már az ostobaságokból! (Vége)

Vigadó nagyterme, hogy nincs az a semmiféle ilyen-olyan estély, amely annyi nézőt, vagy hallgatót tudna összehívni, mint pld. a most vasznon-lévő (ha van színen-lévő, mért ne lehetne ez is?) „Nyomorultak” c. dráma. Nálunk tehát nyár közepén is jól megy a mozi, ami nyilvánvaló bizonyosága, hogy pénzünk van és kedvünk is van a Múricok és Palik apró bohóságai mulatni. És az mindkettő örvendős körülmény. S elismerést érdemel az igazgatóság ügybizottsága is, amely bizonyára sok kellemes meglepetésben fogja részesíteni az aldosatos közönséget megszerezve olyan filmhengereket is, aminő pld. a „Ano večis” szenzációs tekerése s közbe-közbe újítani fog bizonyan olyan klasszikus ismeretterjesztő képeket is, aminő pld. P o m p e r o m j a i. Az ilyeneket szívesen soroljuk majd a „Nyomorultak”-kal egy szintjű sőt magasabb rendű értékek közé.

— **Székely Mihály pilótáskolája.** Székely Mihály labori pilóta Szarvas városot tíz évre elkerlte a Körös partján levő Krimolin-teret, ahol pilótáskolát akar alapítani és hangárokat építeni. Hír szerint a város a pilóta kérelmét teljesíteni fogja.

— **A romániai kolera.** Bár a hatóságai titkolják, erősen pusztul a kolera, főleg a bolgáriai határszelen, ahol a hazatérő katonák terjesztik azt. Állítólag több száz román katonát halt meg egy-egy napon. — **A mezősámsondi földgáz.** Maly Ferenc miniszteri tanácsos, Büch Hugó főmérnök aug. 13-án a mezősámsondi gázkutaknál voltak s onnan Marosvásárhelyre érkeztek. A két szakember úgy nyilatkozott, hogy a mezősámsondi gázkutak bősége a sármási kutakat is fölmúlja s így Marosvásárhely és Marostorda legszebb reményekkel nézhet a földgáz bevezetése elé.

— **A menyőkövek és a Detonáta.** Az ideai zivataros időjárás rendkívül megviselte az Abrudbánya közelében levő bazalt sziklát. Tudni kell ugyanis, hogy a Detonáta hegy a világ egyik legnagyobb ritkasága. A föld összes hegyei között legnagyobb mértékben vonja magához a légköri villamosságot. Akár milyet is zivatar van, a n a g y s z á m b a n o m l i k r á a villám. Egy angol társaság csak azért utazott le nemrégiben, hogy a Detonáta közelében, egy védett helyről szemlélhessék, fotografálhassák a sűrű menyőkövek okozta ritka természeti tüneményeket. Valószínű, hogy a vilámlárikók budapesti mestere, Strak Lipót is felkeresi s tervez a Detonátát egy oly vilámlárikót, amely Magyarország eme világhírű orgonáját a további menyőköcsapásoktól megvédi.

— **Megvert csendörök.** Rettenetes harcot kellett vívnia a múlt hét végén T a m á s T a m á s M a r u s á n Elek csendöröknek a széklayszáldobosi legényekkel. A kis furdón tartott táncmulatság virágcsatával kezdődött s vérfürdővel végződött. Kolombán Sándor száldobosi legény ugyanis tépetegni kezdte a táncteremre futtatott virágokat, hogy kedvesét friss virágokkal halmozhassa el. A korcsmáros — Bakcsay Kálmán — ezért kérdőre vonta s a feleségével az lett a vége, hogy Kolombán a korcsmárosal leszúrás-sal fenyegette s vele dulakodni kezdett. Csakhamar odaérkezett a két szolgálatban lévő csendőr, a kik elment szepszóval, majd szigorú parancssal szöktették le Kolombánt a táncmulatságból való távozásra. Az incidensnek mind több közvetlen szemlélője akadt s ezek — Kolombán barátai lévén — a csendöröket egy hirtelen fogással hátulról megtámadták, lefogvették, földre terpték úgy hogy Tamás Tamás csendőr életveszélyes, Marusán Elek pedig 3—4 hétig tartó sérüléseket szenvedett. A csendörökkel való harcban a lettek egy része is megsérült s ezeket — szám szerint 13-ad — az udvarhelyi ügyészi fogházba kísérték, hetet pedig, minthogy szabagságot katonák voltak, átadták katonai hatóságoknak.

— **Katonai pilóták jönnek Budapestre.** Hír szerint két fiatal magyar főhadnagy aviatikus, mindketten elsőrangú képességű tábori pilóták, repülőgépeiken fognak megérkezni Budapestre, a rákosi repülőterre. Solár József és Király Kornél a várva-várt, vállalkozó szellemű aviatikusok, akiknek az érkezése elé nagy érdeklődés tekint a rákosi repülőgárda. Ha csak valami előreláthatatlan akadály nem tartja vissza őket, vasárnap délelőtti 10 óráig érkeznek meg a hangárok elé, ahol fogadásukra már minden előkészület megtörtént.

— **Korrekció aug. 9-iki számunkban.** Tuszánd-fürdői panaszok közt levelezőlapok elkallódását jeleztük s úgy látszik alaptalanul, mert illetékes helyről arról értesítettek, hogy ami a hivatalos kezelés körében lehető volt, abban mulasztás nem történt, mire a legjobb bizonyíték az, hogy ez irányú vizsgálatról szó sem volt. Lehetséges, hogy az információ tendenciózus volt.

— **A bukaresti béke kilátásai.** Egy kiváló diplomata nézetéből. E béke után belátható időig komoly nemzetközi bonyodalom ki van zárva. Ma jött a hír a külügyminiszteriumtól, hogy Németország kívánóságára a monarchia a reviziótól ellát; ennek az ötletnek egybékét sem lett volna más célja, mint manifestálása annak, hogy a monarchia nem adja fel a patronátusát egy bizonyos vonatkozásban a Balkánon. Mindamellett, ha Bulgáriát a hármasszövetségbe nem lehet beolvasztani, a monarchia befolyása a Balkánon lényegesen szenved. Szerbia, Görögország és Románia ugyanis egymással kívánának szövetségre lépni és e szövetség leplezhetetlenül orosz befolyás alatt jön létre. Ha Bulgáriát is Oroszország nyeri meg szövetségessel, — már pedig a kavalai kérdésben Bul-

gária mellett való állásfoglalása határozottan arra való, hogy Bulgária szimpátiáját megszeresse — akkor a monarchiának nincs többé mit keresnie a Balkán észak-keleti részén.

— Hátra van még az albániai határszél rendezése, Olaszország e pillanatban annyira el van még foglalta Tripoliszszal és a hadjárat anyagi kárainak helyrehozásával, hogy egyelőre Olaszországgal nincs baj. Veszély csak akkor állhat elő, hogyha Franciaország francia pénzzel újabb étappe-t ad az olasz balkáni politikának.

— Drinápoly kérdése jogilag el van intézve. A londoni urató határozata értelmében Törökország a várost nem tarthatja meg. Dacára, hogy Törökország erősen fegyverkezik, meg vagyok arról győződve, hogy ha Franciaország megfogadja azt az orosz táncsolt, hogy Törökországnak ne adja meg a legújabb kéri kölcsönt, csak arra az esetre, ha Drinápolyt kiüríti, — Törökország magatartását ezzel lényegesen tetet befolyásolni.

TARKASÁGOK.

Két régebbi találmány újabb tökéletesítése. A Pesti Hírlap aug. 17-iki száma a fényképek távirali továbbításának újabb módját ismerteté.

Egy magyar fényképezésnek a találmánya ez, a lényege a képeltetés. Feltaláló észlelte, hogy valamely fénykép erősen megnyújtva, ismétlődő geometriai alakok összetételéből áll. Ezeket aztán az ABC betűivel jelölte meg, mely betűk sorrendben a lefotóztatottnak, vagy telefonon bementatottak, s a megvevő állomás írógépbe is veheti, de ez esetben az írógép billentyűinek betűnyomata helyett, illetőleg a betűk helyett a tapasztalatilag megállapított elbontott képkapcsolások erősítetnek meg.

A billentyű kezelői részén persze a jeleknek megfelelő betűk megmaradnak, hogy ezekkel a felvevő a nagytított arc képet felfoghassa, lekopogtathassa. A sorok betáratására nagyon kell figyelni, mert különben torzképet kapunk.

Gyakorlati alkalmazhatóságának az a legnagyobb akadály, hogy sok időbe kerül a továbbítása, mivel egy arc képet is igen sok ezer apró idomból áll, 10—20.000 betű továbbítása pedig a vezetékek órák hosszára is igénybeveszi. Ez persze nem fogja a találmányt gyakorlati elterjedésében feltartóztatni, főleg ha tökéletesíteni fogják.

A másik találmány lényege ugyancsak ismeretes volt, mikor mozgó járműveket kívülről kormányzó szerkezeteket találtak fel. Most arról van szó, hogy mozgó vonatot az állomásról megállítsanak, ha kiütni, hogy rosszúl indították, s szembe is jön vele egy másik vonat ugyanazon vágányon. Vagy ha bármely más fontos okból kívánatos a vonat megállítása. Emlékeztet, hogy ez irányban magyar találmány is van, momentán nem tudom a feltalálót névleg citálni, ki találmányát pár éve mutatta be a budapesti Ganc és társa léle gép és vasúton. Egy megindított autómobil kormányzott a nélkül, hogy az autómobilban valaki ül volna.

Ez a csodálatosnak tetsző dolog az ahhoz értő fizikusok előtt azonban éppen olyan egyszerű dolog mint egy harapalógó működésének a megértése.

Mihelyt az elektromos hullámoknak drót nélkül való továbbítása sikerült, létesülhetnek az ilyenféle szerkezetek. Fenti autómobilja kormányoztak partrol csolnokat, földről magasban úszó léghajót, anélkül, hogy azokban valaki ül volna.

Ezt most gyakorlatilag a vonatösszeütközések megakadályozására akarják fölhasználni, mert a kísérletek lényesen igazolták, hogy a száguldo vonat a gépezet tudta nélkül távolról is megállítható alig egy fél perc alatt.

További magyarázatul a P. H. technikai rovatvezetőnek „Diogenesnek” szavait közlöm:

A vonat valamelyik kocsjában, celszerűen a podgyászokcsobban helyezik el a készüléket, amelyet távolról küldött elektromos hullámok hoznak működésbe. A kocsi telején van az antenna, a hullámokat felfogó drót elhelyezve. Küldő antenna gyantán a vasúti vonal mentén haladó táviró- vagy telefonvezeték szolgál. Hír szerint a készülék működése, a hullámok küldése a táviróvezetékben egyidejűleg folyó táviratozást meg nem zavarja, ami különben nem is lényeges, mert nyugodtan meg lehet zavarni egy magántáviratot, ha arról van szó, hogy két egymásnak rohanó vonatot fékhezünk.

A küldő állomásról 80, sőt 100 km. távolságban haladó vonatot is meg lehet állítani; celszerű azonban, ha az összes közbeeső állomások is fel vannak szerelve küldő készülékekkel. A mostani próbamenetnél egy billentyű lenyomása kapcsolta be a hullámokat indító készüléket, van azonban a küldőnek tökéletesebb kivitele is, amelynél egy forgatlyú forgatása által bizonyos számú hullámot küldhetünk megjelölés időközben. A készülékkel akusztikai és optikai jelzéseket adhatunk a lokomotív vezetőjének, vagy ennek tudta nélkül működésben hozhatjuk a vészféket.

Az első kísérletek, melyekről a lapok röviden

megemlékeznek, Nánberg és Gráfenberg között folyt, a küldő állomás a nürnbergi északi pályaudvaron volt felállítva. Egy hírlapíró, aki résztvett a próba utazáson, azt írja, hogy a fékező- és jelzőkísérletek minden esetben sikerültek. A mesterségesen előidézett vonatrázás nem befolyásolta hátrányosan a készülék kitérő működését, ugyszintén a kedvezőtlen légköri viszonyok, sőt idegen elektromos hullámok sem. A vonat fékvezetése fokozatos volt s mindössze 27 másodpercig tartott.

Nagyon emeli a készülék gyakorlati értékét az a körülmény, hogy egy egész vonatnak ily készülékkel való felszerelése nem kerül többé, mint egyetlen vasúti kocsinak a Westinghouse-féle.

Egy dolgot azonban nem tudunk még. Felteszszük, hogy valahol felszerelik az összes kocsiokat a Wirth-féle berendezéssel s vatahol egy leszakadt hid miatt meg kell állítani a rohanó vonatot, vajon az elektromos hullámok 80 kilométeres körzetben az összes vonatokat megállítják-e?

— **A törökök tizenkétéves hősé.** Achmed Hikmet, a budapesti török főkonul, egy társaságban a minap a következő érdekes esetet mondta el. — A török háborúnak talán legnagyobb vitéze és egyuttal legfialtalabb katonája az apátlan, anyátlan tizenkét éves Nouri efendi, aki Kasztamóniában még tavaly lojást árukt. Mikor a háború tavaly novemberben ki-tört, a kis Nouri gyalogszettel indult el Konstantinápolyba és odaérve, önkéntesnek jelentkezett a sorozatbizottság elé. A bajzos katonák azonban ki-nevettek a gyermeket és elutasították. A kis hős erre határozottan kijelentette, hogy ha nem veszik fel az önkéntes közé, öngyilkos lesz, ami a muzulmánoknál tudvaleg a legnagyobb bűn. A bizottság erre a fiút két hetes fegyvergyakorlatra bantartotta. A kifejlett fiú erejével és ügyességével bámulhatóan ejtette fölébvalót, akik most már teljesítették Nouri kíván-ságát és elküldték a harctérre. A gyermekkatona vég-ig küzdött ezredével a kirkilissai, a bunar-hiszári és a lüleburgasi csatákat. Lüleburgasnál megsebesült, de Csatládánál már ismét ott harcolt. Időközben Nouri bátorságát a káplárra leplették elő. Az egész török tábor valóságos rajongott érte. Rövidesen őrmester lett a tizenkét éves katonából. Egy útközben súlyosan megsebesült, hosszú ideig feküdt a kórházban. Alig épült fel azonban, újra a harctérre ki-vánkozott. Akkor tört ki a második háború a bolgárokkal. A hadvezetőség azonban nem engedte meg Nourinak, hogy az új háborúban részt vegyen. — A szultán élénken érdeklődött a világ legifjabb őrmes-tere után s külön kitüntetéssel jutalmazta meg. A kis Nouri jelenleg a tisztképző intézet növendéke s tizen-hét éves korában mint hadnagy lép be reendes katonának a hadseregbe.

GSARNOK.

Az alkoholizmus ellensúlyozása.

(Ellensúlyozni óhajlik: Sör, bor, pálinka és egyéb szeszes italok közhelyünk.)

Akinek csak egy szemernyi bepillantása van a köznépi viszonyba, az láthatja, tapasztalhatja azt a már-már végzetesnek látszó állapotot, amit az alkohol és a korcsma között létrehozott. Ha csak két-három évizedre tekintünk vissza, tapasztalhatjuk, mert hiszen majdnem szemünk láttára fejlődtek át a viszonyok, hogy a patriarchalis életmód a nyugodt, higgadt temperamentum, amely szinte jellemvonását képezte a magyar embernek, hogyan vadult el. Ami szilaj elem a magyarban volt, a békés időben, a rendes társaságból, a magyar embernek közösségéből szépen kiszajítottott és lett belőle erdei betyár, tiz-megyére szóló zsványhad. Rögente a jó magyar ember gyilkoló eszköze markolatára csak akkor ütött, ha szó volt róla, hogy hazáját, nyelvét, vagy szabadságát mentse meg. Mástkülönb a templom, meg a család, az eke szarva és az anyaföld voltak az ő egész világa. Ezeket szerette, ezeket imádtá: élt-halt értükük.

Az előző földművelésügyi kormány országossá tette, illetőleg szervezte a népkönyvtárak felállítását. De más, jóval fontosabb intézménynek meghonosítást elmulasztotta akkori kormányunk, nevezetesen azt, hogy a már olyan nagyon gyökeret vert alkoholizmus szigorú intézkedésekkel gyöngítse vagy legalább mérsekelje. Angliában is ezek a rendszabályok előztek meg a népművelődést. Ottan pl. minden részlegnek törzslapja van a hatóságnál és a részlegében elkövetelt tettek soha sincsenek enyhítő körülménynek betudva, sőt súlyosító körülménnyel bírnak. A vasár- és ünnepnapok nem arra valók, hogy dráidót csapjanak a korcsmában, hanem igenis, hogy a hét fáradalmait kipihenék.

Ilyen intézkedések nálunk is szükségesek, ha oda akarunk jutni, hogy népünket a zülléstől, a magyarban hussá és vérré változtot, de könnyen ellá-julható nemess erkölcsököt a jövő nemzedék számára megmentsük. A vasárnap, ha az áhitat számára meg nem menthető, akkor adjunk neki körpótlást a tudás segítségével. Világosítsuk fel a népet, ismerje meg a földet, melyen lakik, ismerje meg saját törvényeit, szóval ismerkedjék meg önmagával. Ha majd az önismeretnek oly magas fokára jut, hogy olyan intelli-

genciának lesz a részese, amely képesíti majd arra a gondolkodásra, arra az eszméletre, hogy kiismerje az ő saját nemzeti karakterében rejlő kincseket, majd akkor a haladás nem okoz a kormányzatoknak lejtörést. Hiszen a kormány az esetben, ha becsuklja vasárnap a korcsmahelyiségeket és a pálinkamerőket, igaz, hogy az államjövők egy tekintélyes részét fogja elveszíteni, de másrészt gondolja meg azt, hogy mit nyer vele, ha a nép a könyvtárakban találja a vasárnapi szórakozását. Ha ott a tanító meg a pap időről időre népszerű modorban tudományos előadást tart, ha a nép tudni fogja, hogy az erkölcsöket önmagukért kell gyakorolni, nem pedig mert egy magasabb lénynek tesznek vele tetszetős dolgot, akkor mennyivel nagyobb nyeresége van az államhatalomnak. Visszanyeri azt az emberanyagot, mely értelmes, mely szorgalmas, mely példaképpen állhat a kulturáltak között.

Mert bizony, ha a főcél az állami pénzügyvedelem, akkor nem számíthatunk egyéb, mint népünk lassu, de biztos elfajulására.

Pedig népünk már elég viszontagságon és megpróbáltatáson ment keresztül. Eleget érezte a saját, valamint idegen hatalmasok nyűgét. Itt az ideje annak, hogy azt a polgárságot is élvezhesse, amit egyedül és kizárólag csak a tudás, az önismeret az önbecsülés és önérték nyújt.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

A budapesti tizedik kereskedelmi oktatási nemzetközi kongresszus.

A már egy ízben ismertelt kongresszusról az alábbi kizárólagos hírt közöljük:

József kir. herceg fővédnökségével, a közoktatási és kereskedelemügyi miniszterek, valamint Budapest székeséhváros határozott erkölcsi és anyagi támogatásával, folyó évi augusztus 31-étől szeptember 5-éig Budapestien fog megtartatni a tizedik kereskedelmi oktatási nemzetközi kongresszus.

Az ily kongresszusoknak az a célja, hogy a szak-

oktatás függő kérdéseit folytatódólag megvitatás alapján tisztázzák.

Eddig már kilenc kongresszus volt és pedig: Bordóban kétszer, Párisban kétszer, Londonban, Antwerpenben, Velencében, Milánóban és Bécsben egyszer-egyszer.

Legfontosabb az eddigi és ezutáni kongresszusok között ránkézve a Budapestre összehívott X. nemzetközi kongresszus. Ide sereglenek a világ minden részéből a legkiválóbb szakfelelősök. Itt cserélik ki egymással tudásuk legjavát. Világgyá viszik az itt szerzett impressióikat. Kívánatos tehát, hogy ezen a kongresszuson minél nagyobb számban részt vegyenek a hazai szakemberek és mind azok, akik a kereskedelmi oktatás iránt érdeklődéssel viselkednek.

A kereskedelem képezi a nemzetek közgazdasági életének vérkeringését s minél szabályosabb, tökéletesebb ez; annál egészségesebb, eleterősebb amaz. A kereskedelem minél magasabb szintre való emelése tehát közérdek és így közérdeklődés tárgyát is kell hogy képezze.

A lezajlott keleti események folytán újra szervezkedett Balkán államok széles területű új piacok gyanánt kínálkoznak, a melyekért versengenek az összes európai államok. Magyarországnak, a mely közvetlen szomszédos a Balkánnal, elől kell járnia a versenyzők között. Ezt csak úgy teheti, ha megszerzi az erre való képességeket.

Meg kell tehát ragadni minden alkalmat, a mely erre kínálkozik. Így meg kell ragadni a kongresszus nyújtotta alkalmat is, a mely a kereskedelmi ismeretek örögbítésén kívül, kedvező alkalmul szolgál új ismeretek, összeköttetések létesítésére.

Vegyenek részt ezen a kongresszuson úgy azok, akik az oktatásügy terén apostolkodnak, mint azok is, akiket a kereskedelemhez érdek közösség fűz s főképp a külfölddel kereskedelmi összeköttetésben vannak, vagy ilyen összeköttetést keresnek.

A kongresszus a saját szabályzata alapján jár el, a melyből kiemeljük a következőket:

A kongresszus előadásának és tárgyalásának nyelve a magyaron kívül a francia, német, angol és olasz. Az előadásokat eredetiben egész terjedelmükben

és a többi nyelven kivonatban, már előzetesen megkapják a kongresszusi tagok. A tárgyalás fontosabb mozzanatait tolmácsok közvetítik. Egy-egy előadás husz percnél, egy-egy hozzászólás és az előadó zár-szava tíz percnél tovább nem tarthat. Csak a napirenden levő kérdések tárgyalhatók, a melyektől csak elnöki engedély mellett lehet eltérni.

Minden kongresszusi tagnak szavazati joga s a napirenden levő kérdésekre hozzászólási joga van. Minden tag megkapja a kongresszus nyomtatványait és annak egyéb járandóságait.

Tagsági díj egyénenként 10 korona, testületektől, intézetektől 50 korona, melyek ezért két képviselőt küldhetnek.

A tagsági díj a kongresszus pénztárosához Léway István igazgatóhoz küldendő Budapestre, VII. Thököly-ut 48—50.

A kongresszus 1913. augusztus 31-én délelőtt 10 órakor kezdődik és szeptember 5-én délelőtt záródik. A megnyitó ülés az országos magy. kir. zeneakadémia nagy termében fog megtartatni.

A részt venni kívánók bővebb tájékoztatásért forduljanak a kongresszus ügyvezető elnökéhez: dr. Schack Béla f. ker. isk. főigazgatóhoz, Budapest VIII. Vas utca 11. Igen nagy örömmel szolgálja, ha ezen a nevezetes kongresszuson Székelyföldünk érdemileg lenne képviselve.

Sz. Szakács Péter,

ker. és iparkamarai titkár.

Kiadó lakás. A törvényszék épületében levő fogház felüli lakás kiadó.

Szülésznő

aki a kolozsvári klinikán szerezte képesítését és a csikszeredai közkórház sebészeti osztályán mint apóloni volt, hölgyeknek barmikor rendelkezésükre áll — vidékre is. Cim: özv. Kádásné szülésznő, Kossuth L.-ut 9. sz. Csikszereda.

Értesítés!

Tarsay Sándorné Női szabótermét

áthelyezte özv. Nagy Sándorné urnó házába, (Csikszereda, Kossuth Lajos-utca 14.). Kéri a n. é. városi és vidéki hölgyközönség nagybecsű szives pártfogását, —

Tanulók és varrónányok felvételnek.

Hirdetmény.

Alulírott közhírré teszi, hogy Csikszögöd községben a 468., 319., 2147., 55., 2463., 2022., 466 és 299. számú tlvkben foglalt tagosított szántó, sarjus kaszáló és erdei tagok jutányos árban eladó.

Értekezhetni Gáspár Jánosné szül. Salló Róza. Brassó, Gácsmajor hátsó utca 5. sz.

MEGHÍVÓ.

A CSIKTUSNÁDI GYÓGYFÜRDŐ BIRTOKOSAI SZÖVETKEZETÉNEK

Tusnádfürdőn, 1913. évi szeptember 7-én délelőtt 10 órakor az igazgatósági irodában tartandó

RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Ügyészi jelentés.
3. Orvosi jelentés.
4. 2°/o-os rovatál kiróvása.
5. Özv. Temesváryné üzletészeinek leszállítása 70-ről 55-re.
6. Intézkedés az igazgatói és orvosi állások betöltése tárgyában.
7. A földm. min. 44948. sz. leiratának tárgyalása.
8. Intézkedés a beérkezett indítványok tárgyában.

Tusnádfürdő, 1913. augusztus 22-én.

VAJNA ISTVÁN,

szöv. elnök.

Mindenki muzsikálhat

WÄGNER „Hangszer-Király”

különleges elsőrangú hangszereivel Budapest József-körút 15. sz. TELEFON: József 71. Varázshogdii, felszereléssel 6 koron. Crodaráztrombita, erős rézből 6 koron. Varázshogdii, ajándékkal 4 kor. Harmonika, tánc részére 10 koron. Óriási borszóló, kottákkal 40 koron. Javítási szakműhelyek! A milánói, párisi és londoni kiállítások aranyérem és érdemkeresztel kitüntető. Fényképek árjegyök ingyen!

Óvás! Ügyeljünk a „Wagner” névra és a 16-ös házszámra. 839—111.

PARFUMERIE „HEZ” ILLATSZERTÁR

Háztartási, kozmetikai, közszereseti cikkek nagyraktára, nagyban és kicsinyben. Budapest, VIII. Losonci-ú. 13.

Reklámunk óriási eredménye újabb reklámakcióra ösztönöz, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

- 1 csoport 2 korona 50 fill. (19 drb.)
- 1 drb. üvegtüvely francia arc- és kézfinomító
  - 1 drb. francia szappan (bármely illatban)
  - 1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
  - 1 üveg francia brillantín (bármely illatban)
  - 1 könyv (60 lap) angol poudercapír
  - 1 csomag dr. Heider-féle fogpor
  - 1 drb. francia fogkefe (csontnyéllel)
  - 1 csomag amerikai Shampooon hajmosópor
  - 1 üveg valódi Johann Mária Farina kölnivíz
  - 10 drb. szekrény-, ruhailatosító (francia Sachet-lap)
- Összesen 16 darab 2 kor. 50 fill. Portó 50 fillér.
- Szállítások naponta eszközöltetnek utánvét mellett. Négy koronán aluli megrendeléseknél portómentes áruhoz eljuttatás céljából celszerű a pénz előre beküldeni (lehet bélyegeken is), így a portó 50 fill. utánvételes szállításnál 84 fill. (szonagolási költséget nem számítunk. Tizenhat oldalas illatszertár és háztartási értesítőnköt kívánságra ingyen és bérmentve küldjük.

Máma legjobb és legolcsóbb sörök csak a

sörgyárban

kaphatók. — Gyártótelep és iroda:

Gál Ferenc

— gőzsörgyára Csikszeredán. Telefonszám 36. —

Hírtetés! Tisztelettel van szerencsém értesíteni az igentisztelt háziasszonyokat,

hogy a gyümölcs elrakási idejnyre

NAGY ÜVEGRÁRT

rendeztem — be és kapható mindennemű-dunsztos, befőttes, ugorkás, ugyiszint ezekben a fajtákban legmentes zárfedéllel is kaphatók. Nagy választékot tartok még szép kertü golyókban is minden szinben.

Tisztelettel:

POTOTZKI ANDOR

Kifogástalan minőségű tiszta erdélyi hegyi borok legjobb beszerzési forrása: Keleti L. szőlőbirtokos és bornagykereskedő Szászsebes

BORJEGYZÉK:

Árak III-ként.

Saját termésű fajborok:

Árak III-ként.

1912. Erdélyi asztali fehér | ásványvízhez való, . . . K ---
 1911. " " " | kellemes üdítő . . . " ---
 1911. Erdély, marosmenti, lágyabb, kitünő asztali, erős " ---

Minta küldeményként legajánlatosabb 50-100 litret rendelni; 100 literen alul az árak litrenként 2 fillérrel magasabbak. — Állandó összeköttetés esetén 30-90 napi hitelt nyújtok, jó tudósítás beérkezése után. A bort úgy a vevő hordójában, mint a magaméban szállíthatom. Utóbbi esetben az is utánvételeztetik, de annak 8 héten belül, kifogástalan állapotban bérmentve való visszaküldése esetén, a felszámított értékét visszatéritek.

Árak pincében, készpénz v. utánvétel mellett. — Feltétlenül megbízható helyi képviselők, ügynökök ajánkozását kérem.

Nagyobb üzletkötés esetén hívásra felkeresem a vevőt személyesen is.

Kérjünk mindenütt Keleti-féle bort!

Kérjünk mindenütt Keleti-féle bort!

Szemere László madártani állomása

CSIKSZÖGÖD.

Elvállalja madarak kitémését a legolcsóbb árak mellett.

Megjelent: A madártan művészeti

KÉZIKÖNYVE

131 oldalon 18 ábrával. Ár: 240 K.

Mesterséges fészekodvakra megrendelést elfogad.

A hasznos madarak megtelepítése révén parkokban, kertekben a rovarkárok megelőzése célszerű kihelyezni.

Butor

olcsó bevásárlási forrás Csikszereván Rakócú-utca (Hajnódi József vendéglő) helyiségében. Hol csakis

Elsőrendű készítményű

butorok kaphatók, szőllő kiszolgálás mellett. Ép oly kedvező árban és feltételek mellett mint a fővárosban. Raktáron tart teljes szoba berendezéseket és kellőket.

Teljes tisztelttel: Imre Árpád.

Tyukszem,

használat után. Üvegje 1 korona, postadíjjal 1.40 K. Három üveg bérmentve 3 K.

Excelsior

hűtőpor 48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és hónaljzizzadást. 1 doboz 1 K, postadíjjal 1.40 K. 3 doboz bérmentve 3 korona.

Takarmánymész

hizlalásra legalkalmasabb (40% pluszporsavat tartalmaz), mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kilo hírlású súly érhető el. Alkalmazható azonfélék baromfi borjak, juhok, marhák, ökrök és lovaknál 4 1/4 kilo ára, mely hónapokig elég 5 kor. 80 fillér utánvétel bérmentve. Utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése mellett kapható.

Dr. Fiesch E. „Korona”-gyógyszertára Győr. 99.

Mátrai Ignác

órák-, ékszerész- és gramofon-üzlete Csikszereván.

Ajánlja dusan berendezett és legújabb szerkezeti

Inga- Zenit-, arany-, ezüst- és Omega zsebórákat.

Állandó nagy raktárvalódi drágakövi ékszerekben.

A legújabb és legütkéletesebb, tiszta

Gramfonok- és lemezekből

szintén nagy raktárt tart, és gyári áron lesznak árusítva.

Látszerészli cikkek nagy választékban.

Olcsó árak!

—: Pontos kiszolgálás!

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszert, piperezszappant, kozmetikai, arc- és kéz-ápolást, háztartási, hajápolást és általában mindenféle a kozmetikába vagy cikkéit a legjobbnál a legolcsóbban a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kerje a harmadik kiadásban most megjelent

„ILLATSZER ÉS HÁZTARTÁSI ÉRTESSITŐNKET” melyet ingyen és bérmentve küld:

„HEZ” illatszert- és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben.

Budapest, VIII., Losonczi-utca 13/hz.

POHARAS

Legjobb sör

a „Pilseni Ösforrás”

Egyedüli elárúsító hely:

Csikvármegye területén

CSIKSZEREDABAN

Özvegy Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharankint kapható.

Értesítés!

Tudomására hozom a n. é. helybeli és vidéki közönségnek, hogy raktári tartok mindenemű

Cserépkályhák

Elvállalom mindenemű cserépkályha és takaréktűzhelyek felállítását, átalakítását és takarítását, továbbá fűrdőkádak és burkolatok kirakását fajonc porcellánból és minden eszakmúba vágó dolgokat pontosan és lelkiismeretesen eszközök. Vidékre is kellő felvilágosítást nyújtok. Értekezni lehet MICINA REZSŐ és VEJE cégnél Csikszerevánban.

A nagyérdemű közönség szívós pártfogását kérve, maradok tisztelttel:

LUKÁCS FERENC,
cserépkályhás.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

Kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogeriákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz szappant, vizet és pouderit, ha nincs rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. — Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-pouderit és kölniviz-szappant, ha az ill. jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég képviselése

Holczer Emil Zoltán, Budapest VIII. ker., Szigetvári utca 16. szám.

Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.